

Jakub Borowski

Wpływ przygotowań i organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 na polską gospodarkę - informacja o seminarium

International Journal of Management and Economics 30, 210-213

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Wpływ przygotowań i organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 na polską gospodarkę – informacja o seminarium

W ramach otwartego seminarium Kolegium Gospodarki Światowej, które odbyło się 27 października 2010 r. w SGH przedstawiono wyniki badania na temat wpływu przygotowań i organizacji Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012TM na polską gospodarkę, przygotowanego – na zlecenie spółki celowej Ministra Sportu i Turystyki – PL.2012 Sp. z o.o. – przez: dr. Jakuba Boratyńskiego (Uniwersytet Łódzki), dr. Jakuba Borowskiego (Szkoła Główna Handlowa), mgr. Adama Czerniaka (Szkoła Główna Handlowa), mgr. Pawła Dykasa (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr. hab. Mariusza Plicha (Uniwersytet Łódzki) oraz prof. dr. hab. Tomasza Tokarskiego (Uniwersytet Jagielloński). Doradcą naukowym projektu był prof. dr hab. Ryszard Rapacki (Szkoła Główna Handlowa).

Celem badania była identyfikacja głównych kanałów oddziaływania UEFA EURO 2012TM na polską gospodarkę oraz ilościowa ocena tego wpływu w latach 2008–2020. W ocenie autorów badania tak zakreślone ramy czasowe analizy pozwalają ocenić pełne, zarówno krótko-, jak i długofalowe makroekonomiczne skutki organizacji Mistrzostw Europy. Autorzy podzielili gospodarcze efekty organizacji UEFA EURO 2012TM na bezpośrednie i pośrednie.

Efekty bezpośrednie obejmują: krótkookresowy wzrost przychodów z turystyki zagranicznej związany z napływem kibiców i gości w okresie trwania UEFA EURO 2012TM, zwiększenie nakładów inwestycyjnych na infrastrukturę sportową, turystyczną i transportową oraz krótkookresowy wzrost popytu związany z wydatkami na organizacyjną stronę przedsięwzięcia, finansowanymi z budżetu operacyjnego UEFA.

Do efektów pośrednich można zaliczyć: zwiększenie atrakcyjności turystycznej kraju i związany z tym długookresowy wzrost liczby turystów i konsumpcji turystycznej („efekt barceloński”), wzrost produktywności gospodarki (będący wynikiem ilościowej i jakościowej poprawy stanu infrastruktury transportowej), zwiększenie prywatnych inwestycji krajowych oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej kraju, prowadzący do zwiększonego napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) i dodatkowego wzrostu potencjału gospodarczego.

Autorzy badania podkreślili, że wśród analizowanych bezpośrednich i pośrednich efektów UEFA EURO 2012TM dla polskiej gospodarki, na szczególną uwagę zasługują inwestycje w infrastrukturę transportową i powiązane z nimi zwiększenie produktywności i napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Zdaniem autorów badania, efekty te będą relatywnie duże w porównaniu z tymi, które uzyskano w innych państwach, będących organizatorami największych imprez sportowych i mających znacznie bardziej rozwiniętą infrastrukturę drogową, kolejową, lotniskową i miejską. Organizację UEFA EURO 2012TM można zatem postrzegać jako „pozytywny wstrząs zewnętrzny”. Jego efektem będzie trwałe podniesienie poziomu produktywności i PKB w Polsce, które bez bodźca w postaci mistrzostw nastąpiłoby zapewne znacznie później.

Autorzy badania ujęli gospodarcze efekty organizacji UEFA EURO 2012TM w trzy scenariusze – podstawowy (najbardziej prawdopodobny), optymistyczny i pesymistyczny. Podejście to odzwierciedla niepewność związaną z niektórymi efektami mistrzostw. Uzyskane wyniki porównywane są z tzw. scenariuszem bazowym, zakładającym, że mistrzostwa nie są organizowane w Polsce (scenariusz „bez EURO” – BE). Analizę makroekonomicznych efektów organizacji UEFA EURO 2012TM w Polsce przeprowadzono z wykorzystaniem dynamicznego modelu równowagi ogólnej (CGE – *Computable General Equilibrium*). W opinii autorów modele tego typu obecnie są uznawane za najlepsze narzędzie analityczne w przypadku badania wpływu na gospodarkę wielkich wydarzeń sportowych, m.in. ze względu na szczegółowy poziom opisu gospodarki (dezagregacja według gałęzi i sektorów instytucjonalnych). W porównaniu z konkurencyjnym podejściem opartym na metodach *input-output*, model CGE pozwala pełniej ująć nie tylko korzyści, ale także koszty wydarzenia, dzięki uwzględnieniu ograniczeń zasobów dostępnych w gospodarce.

Zdaniem autorów, głównym impulsem ekonomicznym związanym z organizacją mistrzostw jest przyspieszenie (przesunięcie w czasie) inwestycji w sferze infrastruktury transportowej (drogi, koleje, transport miejski i lotniska), a także budowy stadionów i centrów pobytowych. Scenariusz „bez EURO” przewiduje, że bez bodźca związanego z mistrzostwami inwestycje w infrastrukturę transportową byłyby realizowane z wykorzystaniem funduszy unijnych w latach 2008–2015. W przypadku pozostałych inwestycji związanych z mistrzostwami (stadiony i centra pobytowe) założono, że w scenariuszu BE zostałyby one ukończone do roku 2020. Trzy analizowane warianty dla inwestycji – podstawowy, pesymistyczny i optymistyczny – zakładają ich przyspieszenie, choć w różnym stopniu, w porównaniu ze scenariuszem „bez EURO”.

Uzyskane wyniki wskazują, że ekonomicznym efektem UEFA EURO 2012TM jest przyrost PKB od 1,4 do 2,7 % (w zależności od rozważanego scenariusza; wzrost wynosi 2,1 % w wariantcie podstawowym) jego wartości z 2009 r., przy czym przyrost ten jest rozłożony na lata 2008–2020. Absolutna wartość skumulowanego wzrostu PKB wynosi od 18,4 do 36,6 mld zł w cenach z 2009 r. (27,9 mld zł w wariantcie podstawowym),

z kulminacją przypadającą na rok 2012, w którym PKB zwiększy się od 5,4 do 9,5 mld zł. Skumulowany przyrost konsumpcji gospodarstw domowych wyniesie od 12,8 do 26,7 mld zł (20,5 mld zł w wariancie podstawowym). Najważniejszym źródłem dodatnich ekonomicznych efektów EURO jest przyspieszenie inwestycji w infrastrukturę transportową – przyczynia się ono w 77,5 % do skumulowanego wzrostu PKB (dla scenariusza podstawowego). Kolejnymi – według wagi – czynnikami tego wzrostu są: przyspieszenie BIZ (udział w „efekcie EURO” wynoszący 7,8 %), a następnie wzrost konsumpcji turystycznej (7,3 %), wykorzystanie stadionów i centrów pobytowych (6,4 %) oraz budżet operacyjny UEFA (1,0 %). Oznacza to, że na skumulowany wzrost PKB w latach 2008–2020 w ponad 90 % złożą się efekty podażowe (zwiększenie potencjału gospodarczego).

Autorzy badania oszacowali również wpływ przygotowań do EURO 2012TM na deficyt i dług sektora finansów publicznych. Intensyfikacja inwestycji publicznych związanych z UEFA EURO 2012TM spowoduje najpierw wzrost, a następnie spadek deficytu i długu sektora publicznego. Maksymalne dodatnie odchylenie długu publicznego w relacji do PKB w porównaniu ze scenariuszem „bez EURO” wynosi w wariancie podstawowym 1,0 p.p. Po roku 2015 relacja dług publiczny/PKB osiągnie poziom nieznacznie niższy w porównaniu ze scenariuszem bazowym. Oznacza to, że dodatkowe wpływy podatkowe, osiągnięte w okresie wzrostu potencjału gospodarki, kompensują wzrost kosztów obsługi długu, obserwowany w horyzoncie analizy.

Podsumowując wyniki badania, autorzy podkreślili, że różni się ono w sposób istotny od większości dotychczas opublikowanych tego typu analiz, zarówno w sferze koncepcji samego badania, jak i zastosowanych narzędzi.

1. Ocena makroekonomicznych skutków UEFA EURO 2012TM opiera się na założeniu, że organizacja ME przyczyni się do przyspieszenia (wcześniejszej realizacji) koniecznych inwestycji w infrastrukturę sportową i transportową, które bez bodźca w postaci mistrzostw zostałyby zrealizowane później.
2. Długoterminowy wpływ UEFA EURO 2012TM na przychody z turystyki zagranicznej („efekt barceloński”) został oszacowany w ramach analizy ilościowej z wykorzystaniem wskaźnika marki narodowej jako miernika atrakcyjności turystycznej Polski.
3. Analiza uwzględnia nie tylko popytowe skutki inwestycji w infrastrukturę transportową, ale także ich pozytywny wpływ na łączną produktywność czynników produkcji (oddziaływanie na podaż w gospodarce). W tym można upatrywać główne korzyści związane z UEFA EURO 2012TM.
4. W analizie uwzględniono korzystne efekty poprawy infrastruktury transportowej dla napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Polski.
5. Symulację gospodarczych skutków UEFA EURO 2012TM przeprowadzono z wykorzystaniem dynamicznego modelu równowagi ogólnej, pozwalającego ocenić wpływ organizacji ME na wybrane zmienne (agregaty) makroekonomiczne w poszczególnych latach.

6. W raporcie oszacowano wpływ przyspieszenia inwestycji w infrastrukturę transportową i sportową związanych z UEFA EURO 2012TM na deficyt i dług sektora finansów publicznych.

Po prezentacji wyników badania przeprowadzono dyskusję. Jej uczestnicy zwracali uwagę na możliwość uzyskania mniejszych, niż założono, przychodów z turystyki zagranicznej (skali „efektu barcelońskiego”), gdyby stronie ukraińskiej nie udało się zorganizować mistrzostw zgodnie ze standardami określonymi przez UEFA. Tematem dyskusji była również możliwość wykorzystania modelu CGE do oceny efektywności wykorzystania środków unijnych. Dyskutanci podnosili również problem alternatywnych, wobec inwestycji w infrastrukturę stadionową, możliwości produktywnego wykorzystania środków publicznych.

Autorzy badania planują opublikowanie jego wyników w renomowanych czasopiśmie naukowych w kraju i za granicą.

Jakub Borowski